

Pædagogisk læreplan for

Dagplejen Vest

Odense Kommune 2020

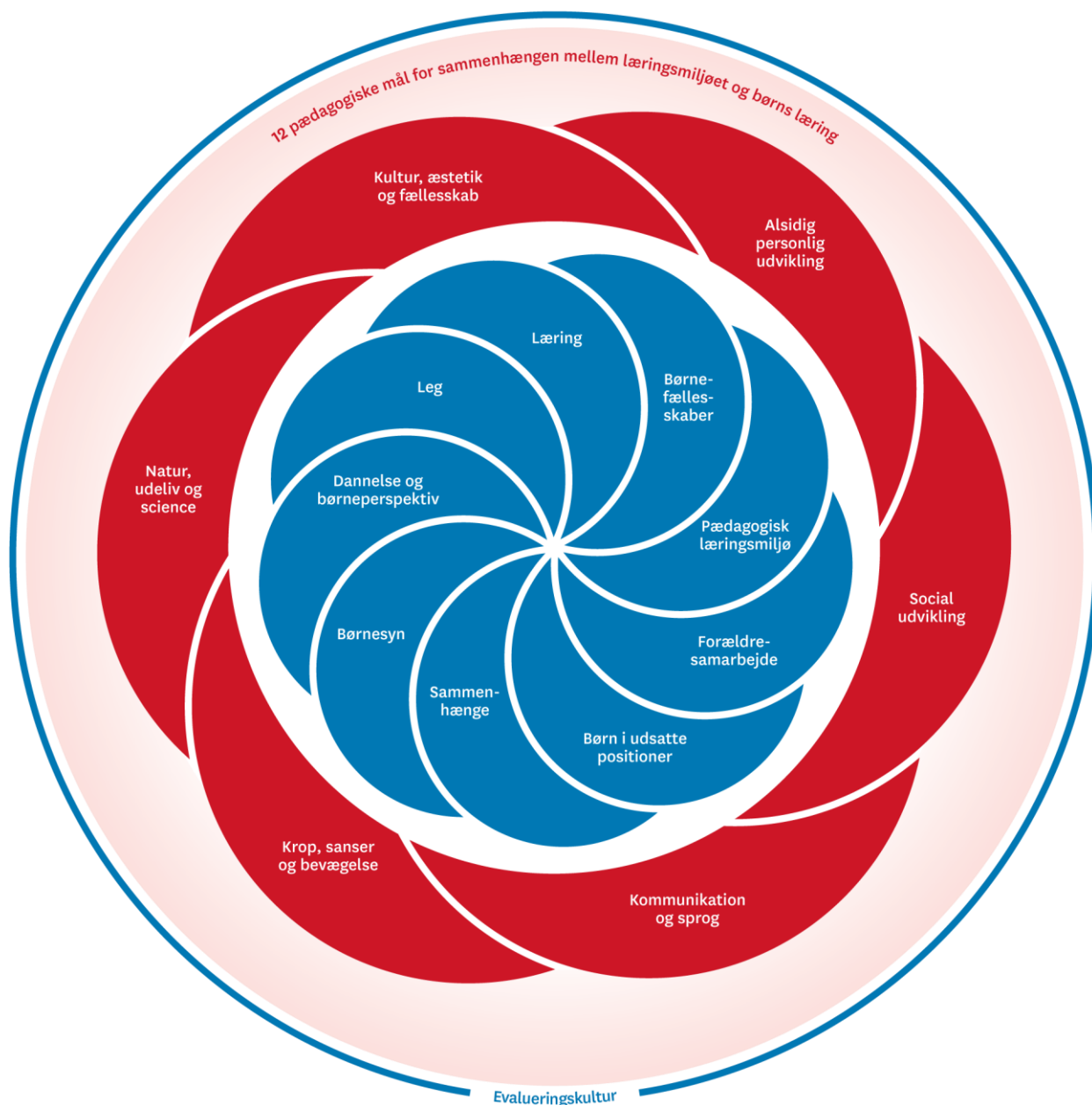

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Pædagogisk grundlag	5
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
Pædagogisk læringsmiljø	8
Samarbejde med forældre om børns læring	9
Børn i udsatte positioner	10
Sammenhæng til børnehaven	11
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	13
Inddragelse af lokalsamfundet	13
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	13
De seks læreplanstemaer	16
Alsidig personlig udvikling	16
Social udvikling	18
Kommunikation og sprog	19
Krop, sanser og bevægelse	20
Natur, udeliv og science	21
Kultur, æstetik og fællesskab	22
Evalueringskultur	24

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Mission for dagtilbud i Odense Kommune

- At kunne tilbyde alle børn et dagtilbud
- At skabe høj kvalitetstilbud, som er udviklende for alle børn

Vision for dagtilbud i Odense Kommune

- Dagtilbuddene i Odense Kommune tilbyder inkluderende og legende udviklings-og læringsmiljøer, som alle børn profiterer af
- Alle børn og forældre møder og er i dialog med medarbejdere og ledere, som er fagligt kompetente, reflekterende, anerkendende og innovativ

---

Stamoplysninger for Dagplejen Vest

Dagplejen Vest består af 17 dagplejegrupper med 4-8 dagplejere tilknyttet hver gruppe. Herudover er der ansat to gæstedagplejere samt en afløser. I Dagplejen Vest anvendes to gæstehuse – Dragen og Bellinge børnehus. Hver dagplejegruppe faciliteres af en dagplejepædagog, og dagplejepædagogerne er gennemsnitligt tilknyttet 2-3 dagplejegrupper. I alt ca. 110 dagplejere, 6 dagplejepædagoger, teamleder og dagplejeleder.

Grupperne er beliggende i lokalområderne: Sanderum, Dyrup, Bellinge, Dalum/Fruens Bøge, Bolbro, Tarup, Paarup, Korup og Ejlstrup.

Dagplejen Vest råder også over tre legestuer, hvor dagplejerne mødes hver 14. dag med henblik på at supplere i læringsmiljøerne og understøtte de professionelle læringsfællesskaber, PLF.

Børn i hele Odense Vest i alderen 0-2,10 år. I alt er ca. 400 børn og deres familier. Dagplejen Vest har mange tætte samarbejdspartnere; herunder børnehuse, skoler, lokale institutioner som kirker og private virksomheder.

Dagplejen Vest arbejder for at stille børnene bedst muligt til den verden, de allerede er en del af. Det betyder, udover de fælles visioner og strategiske indsatser for hele Odense Kommune, at vi arbejder med fortsat udvikling og styrkelse af dagtilbuddet i høj kvalitet, f.eks. i form af trilledagpleje, samarbejde mellem forældre og dagtilbud (herunder forældrebestyrelsen) og digital dagpleje.

Dagplejen Vest – her bliver mennesker til.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaven.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

I Odense samarbejder vi om at ruste alle børn til at blive kompetente og aktive medborgere, uanset hvilke forudsætninger de hver især har.

Vi tager afsæt i et dansk barnesyn, hvor barndommen i sig selv er en betydningsfuld fase i livet. Og hvor leg, livsglæde og basal tryghed er vigtige kerneværdier. Alle børn skal opleve små og store sejre. Blandt andet ved at møde udfordringer af forskellig karakter, der fremmer børnenes kreative, musiske og skabende sider. Det er med til at give børnene en robusthed, så de bedre håndterer hverdagens konflikter og krav.

Gennem inspirerende læringsmiljøer og leg i fællesskaber motiverer vi børnene til at afsøge muligheder og grænser, som udvikler dem både mentalt, socialt og fysisk. Vi anerkender og respekterer børnenes spontane og selvorganiserede leg. Dermed får legen en betydelig plads i hverdagen, hvor vi er ansvarlige og opmærksomme på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig.

Vi er ambitiøse i forhold til alle børns udvikling og læring, hvad enten de har særlige behov eller særlige talenter. Det betyder, at vi med afsæt i børns forskellige måder at lære på, arbejder med didaktiske metoder, som motiverer til læring.

Vi tilrettelægger inspirerende læringsmiljøer med høj faglig kvalitet, som understøtter og udfordrer alle børn optimalt i forhold til deres udviklingspotentialer og fremmer deres kreative og skabende virkelyst. Sammen skaber vi de bedst mulige organisatoriske rammer og læringsmiljøer, der gør at børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.

I Odense Kommune har vi udvalgt fire karaktertræk, der er særligt vigtige i børns dannelse: Vedholdenhed, nysgerrighed, mod og medmenneskelighed.

Ved at styrke de fire karaktertræk ved børnene, ruster vi dem til at stå på egne ben, udholde og mestre udfordringer, selv opdage og udforske nye løsninger, deltage aktivt i fællesskaber, etablere holdbare relationer og forholde sig kritisk og reflektivt til situationer.

Alle børn har styrker, er nysgerrige og interesserer sig for noget. Vi ser og anerkender alle børn, for det de er.

Lokal praksis og eksempler

Børnesyn

I Dagplejen Vest tager vi udgangspunkt i, at det at være barn har værdi i sig selv. Derfor værnes der om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo.

Børn opfattes grundlæggende som kompetente og selvstændige, samtidig med at de har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra deres omverden. Børn ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling i rammer, som dagplejen er ansvarlig for.

Børnenes bidrag er vigtige, både når der er tale om planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer, leg og rutinesituationer. Legen og legende, nysgerrige tilgange er udgangspunktet for de processer, som barnet indgår i, for at styrke barnets forståelse af sig selv og den verden, det er en del af.

Leg

Børnenes sociale og sproglige udvikling og læring sker i legen, hvor den entusiastiske dagplejer kan give plads til og inspirere til forskellige typer af lege ude som inde. Legen fremmer bl.a. virkelyst, sprog, fantasi, nysgerrighed, selvværd, sociale kompetencer og identitet hos barnet.

Dagplejerens opgave er at være opmærksom på, hvordan legefællesskaberne udvikler sig, og at børnene trives i det. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan deltage og udvikle sig positivt.

Vi får de bedste udviklings- og læringsprocesser ved brug af legen og den legende tilgang. Børn lærer og udvikler sig gennem samspil og leg med den voksne. Når vi voksne leger entusiastisk med, kan dagplejebørnene lykkes med at lege sammen.

Vores udgangspunkt er barnets interesser, undren og nysgerrighed og det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling.

Vi arbejder med leg og læring gennem hele dagen. I dette er der en stor grad af voksen-positionering, da den voksne gennem hele dagen skal være medskabende af børnenes læringsmiljøer.

Heri ligger at den voksne både skal være igangsætter på læringsaktiviteter og lege, ligesom den voksne skal gå bagved, ved siden af og foran børn i forhold til at understøtte den spontane leg og hjælpe børn ind og ud af lege på gode måder.

Læring, dannelse og børneperspektiv

De yngste børns læring sker gennem deres krop og sanser. Ved at udforske deres omverden med krop og sanser, udvikler børnene deres forståelse af verden, og hvordan den hænger sammen.

Læring sker gennem kommunikation, leg, relationer, planlagte aktiviteter, rutinesituationer, udforskning af fx naturen, ved at blive udfordret, ved at undre sig og stille spørgsmål, ved at blive mødt af spørgsmål og gøre opdagelser. Læring sker hele tiden og over hele dagen.

Fra forskning ved vi, at de første 1000 dage af et barns liv er meget vigtige. Det er i denne periode, at barnets adfærdsmæssige, sociale og kognitive kompetencer grundlægges. Når vi i Dagplejen Vest taler om, at 'her bliver mennesker til', så er det fordi, at vi netop har barnet i vores hænder i disse første 1000 dage.

Vores opgave er naturligvis, at barnet trives, udvikles og derigennem tilegner sig kompetencer. Det er vigtigt i barnets liv, men også på længere sigt.

I vores pædagogiske arbejde skelner vi mellem to forskellige former for kompetencer; færdighed og faglighed.

Færdigheder er de kompetencer, som giver barnet redskaber til at gøre noget konkret og rigtigt. Det kan være at tage støvler på, hælde op i en kop, udtale ord korrekt etc.

Faglige kompetencer er den viden og erfaring, som danner os og gør os til mennesker. Der er ikke noget der bare er rigtigt eller forkert. I stedet handler det om f.eks. dygtiggørelse, empati, kreativitet og nysgerrighed. Det kan være om barnet er god til at lege, er barnet god til kontakt og nysgerrig/vedholdende i aktiviteter.

Børnefællesskaber

Al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil med de øvrige børn og voksne i dagplejen. Relationer og venskaber er afgørende for, at alle børn kan opleve at være en del af et meningsfuldt fællesskab.

I hverdagen skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv.

At læringsmiljøet skal sikre deltagelse med muligheder for alle børn. Det enkelte barn skal med sine forudsætninger anerkendes og værdsættes som ligeværdige i børnefællesskabet. Et inkluderende børnefællesskab tager hensyn til den aktuelle børnegruppe og har en tilgang, som tilgodeser børnenes forudsætninger. Deltagelse i børnefællesskabet er fundamentet for børns videre sociale liv og deltagelse i samfundet. Dette er grundlaget for at søge støtte i svære tider og give støtte til andre med behov.

I børnefællesskabet opdager og tilegner børn nye kompetencer. Det er vigtigt at have fokus på børn i en udsat position, og undersøge, hvad vi kan gøre anderledes, så barnet kan indgå i et meningsfuldt fællesskab.

Vi har et fokus på at skabe et læringsmiljø, som giver barnet deltagelsesmulighed. Det betyder, at vi har opmærksomhed på at vores tilrettelæggelse/organisation fremmer inklusion. Ansvar for at skabe rammer og forudsætninger, der kan sikre alle børn adgang til fællesskabet. I et positivt børnefællesskab er børnene glade for at se hinanden og spørger efter hinanden.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Når vi tilrettelægger et pædagogisk læringsmiljø, har vi gennem hele dagen fokus på daglige rutiner, organisering og børnenes læring. Vi har et bredt pædagogisk blik for, at hverdagsituationerne bevidst benyttes som et centralt omdrejningspunkt for børnenes leg og læring gennem hele dagen.

Vi arbejder i fagprofessionelle læringsfællesskaber, hvor vi deler viden og refleksioner. Og vi evaluerer egen praksis som basis for vores faglige udvikling. Gennem professionelle læringsfællesskaber har vi mod til at forstyrre hinandens praksis, og vi har en grundlæggende vilje til at skabe forandring. Viden, refleksion og evaluering gør os i stand til at fokusere på sammenhængen mellem det aktuelle læringsmiljø og børnegruppens behov og udbytte. Den nye viden bruger vi til at justere læringsmiljøer og praksis.

Lokal praksis og eksempler

Det er et krav, at det pædagogiske læringsmiljø i dagplejen skal være til stede hele dagen. Det betyder, at det pædagogiske læringsmiljø i forbindelse med både børnenes leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner skal give børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Læringsmiljøet evalueres grundigt, tværgående og systematisk hvert år (Læringsmiljøvurdering).

De daglige rutiner i dagplejen vil f.eks. handle om at tale med barnet, mens det får skiftet ble, så barnet får stimuleret sin følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling, at barnet støttes i selvhjulpethed ved at tage flyverdragt på i garderoben, at barnet lærer at tage hensyn til andre ved frokosten som en del af arbejdet med barnets alsidige personlige og sociale udvikling mv.

Det pædagogiske læringsmiljø skal altid tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger. Det forudsætter, at de voksne er bevidste om deres rolle og positionering.

Herudover skal miljøer støtte barnet socialt i at sige fra og til og indgå i både kendte og nye sammenhænge med andre børn, ligesom det har stor betydning for barnets kommunikative og sproglige udvikling, at der er et rigt sprogligt miljø i dagplejen, hvor personalet er bevidst om at indgå i længere dialog med børnene, stille åbne spørgsmål og sætte ord på alt det der sker i hverdagen i forbindelse med såvel pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner med børnene såsom frokost, oprydning mm.

Professionelle læringsfællesskaber (PLF):

Daglejerne er læringsledere og deres fælles ansvar er, at alle børn udvikler sig, lærer mest muligt og trives bedst muligt. Det kan ske ved et professionelt samarbejde, hvor man arbejder sammen om noget med samme mission, som er at sikre alle børns læring, udvikling, trivsel og dannelse. At det er professionelt, betyder også, at man bruger forskning og faglig viden til at forbedre praksis, hvilket betyder, at man baserer sin pædagogiske udvikling på det man ved herfra, og det man får reflekteret over i fællesskab. Tankesættet ved PLF er størst mulig læring og udvikling for alle børn, styrke et professionelt samarbejde om børns læring, udvikling og dannelse, forskning og faglig viden som grundlag for at forbedre praksis. Evalueringskultur skal anses som den bærende kultur, hvor der arbejdes med PLF. Vi skal i fællesskab drøfte og reflektere med hinanden om børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Med andre ord skal vi blande os konstruktivt i hinandens praksis, så der skabes en kultur, hvor det er legalt at være nysgerrig på hinandens praksis.

Vi har altid et fokus på børnegruppen og det enkelte barn. Som led i at kunne evaluere PLF i dagplejen og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske arbejde. På den ene side hvordan barnesyn, barneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side børnegruppens trivsel og læring, børn i udsatte positioners trivsel og læring, tosprogedes trivsel og læring, det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringskulturen skal afspejle en balance mellem de ressourcer, der bruges på at dokumentere og evaluere og det udbytte, som den enkelte dagplejer får.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense Kommune er alle forældre i løbende dialog med medarbejdere og ledere i dagtilbud om, hvordan man i fællesskab kan fremme børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Definition

Begrebet forældresamarbejde er i Odense Kommunes dagtilbud erstattet af: Samarbejde mellem forældre og dagtilbud.

Det skaber nye perspektiver og fokuserer det fælles ansvar i samarbejdet mellem forældre og dagtilbud.

Ledere og medarbejdere har fortsat det overordnede ansvar for at involvere forældrene ved at invitere til samarbejde.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi støtter forældre i at være grundsten i deres barns liv.

Vi forventer, at alle forældre involverer sig aktivt i deres barns udvikling, og vi giver dem mulighed for at tage et afgørende medansvar. Vi sørger for, at forældrene kender deres indflydelse på dannelsen af gode børnefællesskaber, hvor alle børn samt børnegruppen som helhed er ligeværdige deltagere.

Forældre er de vigtigste personer i ethvert barns liv, og det er forældrene, der har det primære ansvar for deres barns opvækst.

Forældrene er f.eks. nøglepersoner i deres barns sprogudvikling. Vi går derfor i dialog med forældrene om, hvordan de kan understøtte barnets sproglige udvikling.

Lokal praksis og eksempler

Samarbejdet med forældrene om børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse:

Et godt samarbejde mellem forældre og dagplejer skaber sammenhæng i barnets liv på tværs af hjem og dagpleje. Samarbejdet bygger på gensidig respekt og med god dialog øges begge parter indsigts i barnets liv og skærper opmærksomheden på barnets perspektiver såvel hjemme som i dagplejen. Hermed vil barnet opleve en positiv og tryk hverdag i dagplejen. I Dagplejen Vest tilbydes opstartssamtale, tre – mdr. samtale samt to – årssamtale.

Forskellige familier har forskellige hverdagsliv, kulturelle og sociale baggrunde. For forældrene betyder det, at de også har forskellige behov for og forudsætninger for at deltage i og bidrage til samarbejdet. Et velfungerende samarbejde er derfor også et samspil, som er tilpasset familiens behov og ønsker. På den måde skabes der gode muligheder for, at alle børn og forældre har god adgang til at deltage i fællesskabet.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

- I Odense kommune handler vi altid på børn i udsatte positioner.
- Vores fokus er på de inkluderende læringsmiljøer.
- Vi involverer altid forældre og relevante tværfaglige samarbejdspartnere i det øjeblik, vi vurderer, at et barn er i en udsat position.
- Vi er opsøgende i forhold til at få relevant viden om børn i udsatte positioner, men også på at videregive relevant viden til relevante samarbejdspartnere. Dette er også i fokus, når vi skal modtage eller overlevere børn i udsatte positioner til dagtilbud eller skole.

- Vi har læringsmiljøpædagoger, som bidrager til at perspektivere og kvalificere de pædagogiske læringsmiljøer således, at de tager højde for børn i udsatte positioner og for børns forskellige forudsætninger.
- Vi er professionelle og har fokus på kerneopgaven til gavn for alle børn.
- Vores mission at skabe høj kvalitetsdagtilbud, som styrker udviklingen hos alle børn.

Definition

Børn i udsatte positioner kan f.eks. være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med særlige behov, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet, børn hvis forældre ligger i skilsmisse, børn med en alvorligt syg søskende, mor eller far, børn der er anbragt uden for hjemmet m.fl. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Nogle gange kan det være en fordel at give et udsat barn plads og rum til at indgå i mindre gruppesammenhænge. Børn kan være i en udsat position i kortere eller længere perioder.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Alle børn kan i perioder af deres liv, befinde sig i en udsat position. Det kan betyde, at børn i en kortere eller længere periode oplever livsomstændigheder som påvirker deres dannelse, udvikling, læring og trivsel. Vi tager aktivt ansvaret for at iværksætte en tidlig og rettidig indsats, så børnene udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab. Det sker i et tæt og koordineret samarbejde med forældrene. Vi etablerer differentierede lege og læringsmiljøer, der sikrer at alle børn kan deltage og opleve at være betydningsfulde.

Lokal praksis og eksempler

Der er etableret et tæt og kvalificeret samarbejde med de relevante faglige samarbejdspartnere. Der er fastsat seks møder om året i småbørnsforum, hvor relevante problemstillinger drøftes med henblik på rettidig handling.

Derudover tilpasses læringsmiljøer og aktiviteter altid til børnegruppen og det enkelte barn, og der understøttes en målrettet og proaktiv dialog med forældrene i forhold til barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Der arbejdes systematisk og helhedsorienteret med PLF'er for både dagplejere og dagplejepædagoger i teamet.

Sammenhæng til børnehaven

Hvordan tilrettelægger vi dagplejens pædagogiske læringsmiljø, så det skaber sammenhæng til børnehaven?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense kommune oplever børnene sammenhæng og kontinuitet i deres hverdag.

Definition

Arbejdet med at tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø i dagplejen, der skaber sammenhæng til børnehaven, tager udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan og de seks læreplanstemaer. At skabe

sammenhæng mellem dagplejen og børnehaven kan f.eks. handle om at skabe læringsmiljøer der understøtter børnefællesskaber, børnenes trivsel, deres lyst til at lære og mod på nye oplevelser. Det er elementer, der er centrale på tværs af forskellige dagtilbud.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi etablerer læringsmiljøer, der giver barnet de bedste forudsætninger for at starte i børnehaven. Ligeledes etablerer børnehaven læringsmiljøer, der er klar til at tage imod børn fra dagplejen. Alle dagtilbud i Odense Kommune arbejder med afsæt i tre politisk prioriterede faglige spor; Dannelse, Sprog og Tidlig indsats. Det fælles fokus skaber en god mulighed for at forme en rød tråd i det pædagogiske arbejde.

Vi samarbejder med hinanden og med forældrene for at sikre barnet oplevelsen af en vellykket sammenhæng mellem dagplejen og børnehaven. Dermed etableres også det bedste afsæt for at videreudvikle barnets sproglige udvikling.

Lokal praksis og eksempler

Der planlægges altid en overlevering til børnehaven i tæt samarbejde med familien. Hvis det er muligt, vil den enkelte dagplejer altid prioritere at besøge børnehaven med børnegruppen inden barnet overgår hertil.

Mange steder prioriterer dagplejerne også jævnligt at besøge de lokale børnehaver, herunder lege på legepladsen.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi har fokus på fællesskabets betydning på alle niveauer. Det betyder blandt andet, at vi bestræber os på at etablere og indgå i samarbejdsrelationer med civilsamfundet omkring os.

Vi har en åben og eksperimenterende tilgang til samarbejdet med personer fra lokalsamfundet, og vi er nysgerrige efter at vide, hvilke værdier og kompetencer vores samarbejdspartnere byder ind med.

Vores samarbejdspartnere er med til at skabe gode læringsmiljøer for børnene. De byder hver især ind med forskellige kompetencer og muligheder. Vores primære partnere er forældre, men også lokale foreninger, erhvervslivet, plejehjem samt elever og lærere fra de lokale distriktsskoler.

Lokal praksis og eksempler

Dagplejen Vest samarbejder bredt ud i lokalsamfundet.

Et eksempel er et etableret partnerskab mellem skole, private virksomheder og dagplejen om udvikling af apps til WizeFloor i legestuen.

Dagplejen Vest samarbejder også med lokale kirker, genbrugsstationer og biblioteker osv. om f.eks. højtider og udstillinger.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi møder børn med nærvær og positive forventninger, og vi tager udgangspunkt i et anerkendende resource-børnesyn. Dermed understøtter vi børnenes læringsmiljøer og skaber en høj kvalitet i samspillet mellem børn og voksne.

Vi tager ansvar for, at ingen børn bliver mobbet eller udsættes for anden nedværdigende behandling. Det gør vi bl.a. ved at gøre brug af positive anvisninger.

Vi udvikler de fysiske rammer og æstetiske miljøer, så der skabes rum til fordybelse og kreativitet. Og vi inddrager børnenes egne stemmer, oplevelser og vurderinger af deres børnemiljø i vores pædagogiske praksis.

Lokal praksis og eksempler

I Dagplejen Vest udvikler vi hele tiden på vores fysiske læringsmiljøer, så de tilpasses den aktuelle børnegruppes behov. Vi forsøger at tydeliggøre overfor børnegruppen, hvad der skal foregå, og vi er opmærksomme på, at de skal være æstetisk indrettet, så de fremtræder attraktive for børnene. Vi vurderer, at dette giver et bedre psykiske miljø for børnegruppen, da det minimerer antallet af konflikter og frustrationer hos børnene, og dermed understøtter legen og læringsmiljøets hensigt.

LÆRINGSTRÆET

Samarbejde med forældre, Leg og barnesyn

Udforske naturen

DANNELSE:

Nysgerrighed

Mod

ICDP:

2. Justerer os følelsesmæssigt og følg barnets initiativ.

5. Hjælp barnet med at samle sin opmærksomhed.

SPROG:

Læringsbid 20.
Vent på barnets svar.

Læringsbid 21.
Opmuntr til refleksion og logisk tænkning.

Farve:

Grøn

TILBUD AF LÆRINGSMILJØ:

Ud og mærker og lege i naturen.

- Finde pinde og grave i jorden efter dyr
- Bestige bakkerne og løbe ned igen.
- Besøge legepladsen i nærmiljøet.

Være opmærksom på de dyr vi møder i naturen, og stræk forløbet med sange om dyr, og læser bøger om dyr.

Så blomsterfrø, og holder øje med at de spirer. Passer dem med vand og varme.

FOKUS SANGE:

Mariehønen
evigglad

Lille Peter
edderkop

FOKUS ORD:

Skov - Blade -
træer - Blomster
- Solen - Fugle
Traktor - Dyr

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Dagplejens kerneydelse er tilrettelagt med afsæt i de små børnefællesskaber hos hver enkelt dagplejer. Med det lille børnemiljø på fire faste børn har dagplejeren god mulighed for at se det enkelte barn individuelt og i forhold til fællesskabet.

Dagplejepædagogen sparrer løbende med hver enkelt dagplejer således, at hvert enkelt barn og fællesskabet oplever at kunne mestre og blive udfordret på nærmeste udviklingstrin.

Dagplejerne mødes i hverdagene i lokalområdet, hvor der igen tages afsæt i det enkelte barn og fællesskabet. Både således at der er mulighed for at koble børnene på hinanden, men også så der er mulighed for at åbne fællesskabet som et mangfoldigt og inkluderende fællesskab.

Der afvikles legestue hver 14. dag, hvor hele gruppen mødes og børnegruppen derfor udvides fra fire børn og op til 32 børn. Det giver rig mulighed for at opdele og tilbyde børnene nye muligheder, aktiviteter og relationer med en mængde forskellige børn og voksne.

Når vi arbejder i mindre grupper, kan vi se, at det er godt for børnenes evne til fordybelse, idet det bliver lettere at undgå forstyrrelser fra andre børn og voksne. Vi bestræber os på at have en vekselvirkning mellem vokseninitierede aktiviteter, og børneinitierede aktiviteter. I de voksenstyrede aktiviteter bestræber vi os på at kigge efter tegn hos børnene, i forhold til hvordan aktiviteten skal udformes. Disse tegn ser forskellige ud alt efter børnegruppens størrelse og sammensætning og hvilken aktivitet der igangsæt.

Et eksempel på tegn kan være, at dagplejeren er på vej til legepladsen, men opdager et vejarbejde med store maskiner på vej derhen. De er i gang med at flytte store betonelementer. Dagplejeren vælger at gøre stop her, da flere børn med deres kropssprog tydeligt viser, at de meget gerne vil blive ved maskinerne. Barnet belønnes så at sige for sin vedholdenhed. Der arbejdes sideløbende med at introducere interesse for andre børn ved at koble andre elementer på som sange; fokusord eller fokussange, eller bevægelse. Nogle børn kan være utrygge ved maskinerne, men med velkendte sange eller fagter kan børnene hjælpes til at være modige. På den måde er dagplejerne bevidste om at imødekomme børnenes interesse og samtidig introducere barnet til nye ting, der kan vække en nysgerrighed hos barnet og understøtte dannelsen. Således opstår en aktivitet i et mix mellem det børneinitierede og det vokseninitierede midt i en rutinesituation, som gåturen er. Senere på dagen kan dagplejeren udarbejde en børnetube med billeder fra turen eller et postkort for på den måde at give forældrene en mulighed for at være en del af oplevelsen og samtidig kunne fortsætte aktiviteten og strække oplevelsen hjemme.

I vores rutinesituationer ligger vi vægt på, at barnet er så selvhjulpne som muligt, så barnet får en oplevelse af at kunne noget selv og mestre ting. Rutinesituationerne er samtidigt et godt læringsrum for barnet til at øve sig i vedholdenhed samtidig med, at det skaber tryk med genkendeligheden i rutiner, som gentages. Børnene inddrages de daglige gøremål på deres niveau, f.eks. ved at deltage i borddækning samt af- og oprydning. På denne måde får barnet en oplevelse af at yde et betydningsfuldt bidrag til fællesskabet og en følelse af at mestre (vi arbejder med en opdeling af færdighed og faglighed).

Vi anerkender barnets følelser, hvilket betyder, at vi italesætter, hvad vi ser, barnet føler, og dermed hjælper vi barnet med at rumme og forstå følelsen. På denne måde bliver barnet klar over, at det er i orden at have de forskellige følelser, og at de voksne hjælper med at rumme og være i følelsen. På denne måde får barnet en oplevelse af at være god nok, som det er. Vi tilstræber, at alle børn i dagplejen skal have en tryk og meningsfuld dag ved at tage udgangspunkt i, hvad barnets behov er.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Dagplejen Vest har vi legen som omdrejningspunkt, da det er gennem legen, at børn erkender verden, udvikles og dannes. Legens potentialer for at kunne opøve og mestre såvel kreative som betydningsfulde dannelseselementer som f.eks. fordybelse eller mod, er noget som er helt centralt for legen som aktivitet i dagplejen. Samtidigt er legen stedet, hvor den voksne kan være foran, ved siden af eller bagved. Med dagplejens små miljøer arbejder dagplejeren også legende med i aktiviteter og kan f.eks. se det enkelte barn og arbejde ind i barnets og fællesskabets sociale udvikling med aktiviteter. Bordteater er et eksempel herpå, hvor der kan spilles teater med små figurer. Forestillingen kan bevæge sig ind og ud af den kendte historie som f.eks. de tre bukke bruse. Legeuniverset kan tages med uden for, hvor man går balance på en væltet træstamme og dermed går hen over broen. Med gys og kilden i maven finder barnet ud af, om trollden mon gemmer sig under træstammen.

I legen øves børnenes sociale kompetencer. I dagplejen bruger vi meget tid på at illustrere, hvordan man leger, og vi øver legekompetencer. Et helt afgørende element er den voksnes entusiasme, hvor den voksne med sin begejstring og indlevelse tiltrækker børnenes interesse til legen, hvilket kan være med til at fastholde dem og dermed forlænge læringen. Det gør vi fx. ved at vise børnene hvordan man leger og fordyber sig i legen. Dagplejeren kan vise, at leg kan være kreativt og på samme tid guide barnet i at spørge om lov til at være med i en leg. Dagplejeren kan også åbne barnets muligheder for at byde ind med noget, som de børn ikke havde tænkt på.

I legestuen har det digitale også en særlig betydning, fordi legen kan udvikles sig og strækkes f.eks. via brugen af WizeFloor. Man kan f.eks. lege de tre bukke bruse og gå hen over broen, hvor trollden gemmer sig i det interaktive spil på gulvet. Det kræver ofte understøttelse fra en voksen, der er ved siden af legen. I de daglige pædagogiske aktiviteter har vi faglige overvejelser med henblik på at sammensætte fællesskaber, hvor børnenes sociale kompetencer er i spil. F.eks. i legen øver børnene sig i konfliktløsning og samarbejde. Legestuen giver særlige muligheder herfor, og børnene sammensættes, så de øver sig på sociale

kompetencer på en anden måde end normalt. Børnene finder også selv sammen i lege, og her er det de voksnes rolle at være guidende og faciliterende i lege, som også er mangfoldige ift. funktionsniveau, kulturel baggrund og familiebaggrund. Det giver børnene en oplevelse af forskellighed, og erfaring om, at selvom der er nogen, der er meget anderledes end en selv, kan man sagtens være gode venner og lege sammen.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

De pædagogiske læringsmiljøer i dagplejen er tilrettelagt så børnene har mulighed for at kunne udtrykke sig på mange forskellige måder. De sproglige kompetencer hos børnene er selvsagt forskellige. Dagplejen har et stærkt strategisk fokus på sprog. Alle dagplejere og dagplejepædagoger uddannes i arbejdet med sprog og sprogstrategier, så hver enkelt dagplejer er kompetent i forhold til at tilrettelægge læringsmiljøer, som har fokus på sprog. Der arbejdes også systematisk med sparring mellem hver enkelt dagplejer og dagplejepædagogen om sparring på de aktuelle læringsmiljøer.

I dagplejen gennemføres aktiviteter, der er afstemt efter børnenes alder og udviklingstrin, og som er genkendelige. Vi sætter ord på, hvad vi gør, og her er vores rutinesituationer gode læringsmiljøer for at øve den sproglige kompetence hos børnene. I legen kan børnene udtrykke sig, komme med forslag til hvordan legen kan foregå og selv komme med tilføjelser. Dagplejerne arbejder med fokusord og fokussange som f.eks. bus og sangen 'hjulene på bussen', hvor den voksne kan invitere børnene til at deltage i sangen og gentage den på ture og i rutinesituationer, som f.eks. dagens start eller i puslesituationer.

Både det nonverbale, det verbale og det digitale sprog er vigtigt, da det er en forudsætning for deltagelse i forskellige fællesskaber i vores senmoderne samfund. Det er vigtigt, at vi stimulerer børnenes ordforråd,

begrebsforståelse og sproglige nysgerrighed både i den fysiske og digitale verden. F.eks. arbejdes der bevidst med pile og forståelse af sekvenser, som er en grundlæggende forudsætning for at forstå og på sigt mestre kodning – det digitale sprog. Sprog er en selvfølgelig og gennemgribende del af hverdagen, og det spiller ind gennemgående i det pædagogiske læringsmiljø hele dagen, men som selvfølgelig tager sig forskelligt ud alt efter om det er ved dagens start, under spisningen, hvor der er mulighed for tæt dialog, eller på tur, hvor den sproglige understøttelse af børnene retter sig mod at guide børnene.

Dagplejerne anvender også postkort som en bevidst del af sprogarbejdet, hvor der samarbejdes med forældrene. Dagplejeren kan f.eks. sammen med barnet udfylde et postkort om en traktor, som barnet har set, og aftale med barnet, at 'det giver vi til far og mor'. Barnets oplevelse strækkes og sprogets betydning som en del af et ritual, når kortet overleveres til forældrene, styrker barnets oplevelse af betydningen. Samtidig kan forældrene hænge postkortet op hjemme og tale med barnet om traktoren, således igen at læringen strækkes og udvides.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi ønsker at arbejde med krop og bevægelse på en måde der understøtter, at barnet skal kende sin krop og kunne lide at bruge sin krop. Hvis barnet kender sin krop og øger sin selvfølelse, giver det større selvtillid og selvværd.

I Dagplejen Vest har vi fokus på krop og bevægelse ved at tænke ind i anderledes gøre måder. F.eks. kan det være en god ide for barnet at ligge på maven på gulvet og lave puslespil. Dagplejerne har i løbet af dagen tilrettelagt læringsmiljøet, så det bliver muligt for barnet at bruge både fin- og grovmotorikken eller sansemotorikken. Dagplejerne tilbyder forskellige bevægelseslege, enten som voksenstyrede aktiviteter som fx

yoga, dans, akrobatik, mindfulness eller at bygge motorikbaner, hvor børnene inviteres til at være med til at skabe banen. Når dagplejerne er ude i forskelligt slags vejr, understøtter det barnets sansemotorik, og oplevelse med forskellige former for materialer som f.eks. sand, mudder, vand, sne regn osv. Alt sammen er med til at give børnene en forståelse af deres egen krop og dennes reaktioner. Ved indendørs aktiviteter, der styrker barnets finmotorik, kan barnet samtidigt få styrket sin evne til at fordybe sig i længere tid ad gangen, tilpasset efter barnets alder og funktionsniveau. Ved at styrke børnenes motorik gavner det deres selvfølelse, indlæringssevne og selvsikkerhed.

I overgange f.eks. når dagplejerne er på vej ud tales der med børnene om, hvilket tøj de skal tage/have på, alt efter om vejret er varmt eller koldt for på den måde også at styrke deres selvfølelse ift. til at fryse eller have det for varmt.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Dagplejen Vest arbejdes der med, at børnene får konkrete og positive erfaringer med naturen. Vi kan som voksne fortælle om jorden og dens ressourcer, men det er lige så vigtigt, at barnet selv erfarer, hvad der sker i naturen, og får lov til at lugte, smage, høre og mærke naturen f.eks. hvordan føles vådt græs eller en regnorm. Man kan smage på blommer og se på hurtige edderkopper og deres flotte spindelvæv, som kan være vådt med dug i efteråret. Vi er generelt ude i al slags vejr, både i haven, lokalområdets legepladser og på ture rundt i lokalområdet. I Dagplejen Vest er indkøbt ladcykler, så alle dagplejere har mulighed for at låne en til lidt længere ture.

Vi taler med børnene om, hvordan vi kan have respekt for naturen, hvordan vi passer på naturen, og hvad vi kan bruge naturen til, og vi taler som himmelfænomener som vind, regn, sol og måne. Vi bruger naturen kreativt, såsom kastanje kunst, blad dekorationer eller male på sten. Vi laver plantekasser og sansebæde, så børnene kan få lov til at dufte, røre og smage.

De digitale redskaber anvendes også f.eks. med mikroskoper til iPad, så man kan komme helt tæt på laven eller bladet. WizeFloor kan lade børnene hoppe rundt i vand og skubbe blade til side, hvor man kan se dyrene forstørret op til ens egen størrelse. Børnenes nysgerrighed stimuleres, og de opfordres til at være tålmodige og vedholdne og til at turde, selvom det ved første øjekast virker farligt.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Dagplejen Vest er vi opmærksomme på mange forskellige traditioner, der knytter sig til en anden kultur end den danske, samtidigt med at vi introducerer børnene for danske traditioner og værdier gennem afholdelse af fx jul, påske, fastelavn osv. Op til højtiderne som for eksempel jul afholdes juleafslutning i lege-stuen, hvor f.eks. forældre eller bedsteforældre inviteres med.

I dagplejen er der generelt et meget tæt fællesskab mellem dagplejer og forældrene/familierne. Der er ofte tæt kendskab, som danner grobund for gode samtaler og dialoger om det enkelte barn og fællesskabet. I den sammenhæng er trilledagpleje et særligt tilbud, som sætter en særlig ramme omkring dagens start. Trilledagpleje baserer sig på frivillige aftaler mellem forældrene og dagplejerne om f.eks. afhentning mv. for, at ordningen er et gode og kan fungere for alle.

Når vi laver kreative aktiviteter sammen med børnene, har vi fokus på, hvad der sker i processen, og dagplejerne er opmærksomme på, at det enkelte barn ikke altid får lavet et produkt, de kan tage med hjem. Det vigtige for os er at se er den proces, som barnet er i, når vi laver kreative aktiviteter, og at barnet kan øve sig i finmotorisk kompetence og kreative processer, samt fordybe sig i noget og være en del af det fællesskab netop der, hvor de er.

Vi arbejder med forskellige materialer som fx vådt kartoffelmel, maling, fjer, vand osv. Vi limer og tegner meget og udfordrer børnenes fantasi ved at introducere dem til flere forskellige fremgangsmåder indenfor et givet emne. Vi tager barnets alder og udvikling i betragtning, så barnet oplever både at mestre og få passende udfordringer

---

Evalueringsskultur

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

- I Odense Kommune tilstræber vi at arbejde i professionelle læringsfællesskaber
- Vi ser det som en fælles forpligtelse at skabe de optimale læringsmuligheder for alle børn
- Vores evalueringsskultur understøtter et dobbelt læringsfokus rettet mod børns og medarbejderes læring.
- Vi foretager systematiske og konstruktive refleksioner over praksis.
- Vi inddrager og reflekterer data i udviklingen af vores fælles praksis.
- Vi dokumenterer og reflekterer sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte ift. trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Vi tager udgangspunkt i børnenes udbytte af læringsmiljøet, når vi tilrettelægger, justerer og kvalificerer vores praksis.
- Lederne udøver faglig ledelse og fokuserer deres arbejde på den pædagogiske kerneopgave ved at facilitere og understøtte professionelle læringsfællesskaber.
- Lederne bærer ansvaret for at etablere, udvikle og forankre den systematiske evalueringsskultur.

Definition

Evalueringsskulturen er et udtryk for, at vi arbejder i professionelle læringsfællesskaber. Lederne er ansvarlige for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig refleksivt og kritisk til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel. Læring, udvikling og dannelse. Systematisk refleksion over og evaluering af praksis sker med afsæt i pædagogisk dokumentation, såsom (small data) observationer af hverdagspraksis, observationer af læringsmiljøet, børneinterviews, praksisfortællinger mfl. og (big data) sprog- og læringsmiljøvurderinger m.fl.

Lokal Praksis

I den daglige pædagogiske praksis er det vigtigt for os at kunne prioritere klogt i valget af aktiviteter, da vi ønsker at bruge vores ressourcer optimalt i arbejdet med udvikling af børnene. Måden at gøre dette på er bl.a. at sikre, at vores pædagogiske praksis kontinuerligt udvikles til at kunne understøtte såvel det enkelte barn som børnegruppens udvikling. For at understøtte dette skal vi systematisk reflektere over vores praksis såvel i planlagte aktiviteter med bestemt målgruppe, som i vores rutiner og i aktiviteter, hvor vi vælger at følge børnene.

Dagplejerne arbejder systematisk med et emne i f.eks. to måneder i forbindelse med læreplansarbejdet. Dette udvælges, planlægges og evalueres inden for hver gruppe. Gruppen fungerer i den sammenhæng som PLF, hvor det italesættes, at det er en kvalitet vi bringer til hinanden og hinandens praksis at være nysgerrige på vores kollegaer. Dagplejepædagogerne deltager i dette arbejde og rådgiver og sparrer med dagplejerne på at vurdere resultater af arbejdet og dermed styrke evalueringen af indsatsen. Denne praksis er

beskrevet enkelt og overskueligt i en folder, som er gennemgået med og uddelt til alle dagplejere. Dagplejepædagogen sikrer, at der arbejdes fortløbende og systematisk med dette i gruppen. Samtidig arbejder teamet systematisk med en fælles opsamling, vidensdeling og evaluering af arbejdet på tværs af alle grupper i Dagplejen Vest i teamet. Hos den enkelte dagplejer foretages en midtvejsevaluering, som evalueres i den gruppe dagplejeren er en del af. Denne evalueringskultur er helt afgørende for, at vi kan arbejde med højest mulig kvalitet i dagtilbuddet, som er kendetegnende for Dagplejen Vest. Derfor gennemses dette arbejde af vores fundamentale værdier glæde, tillid og gode relationer.

Kvaliteten i vores dagtilbud drøfter alle i Dagplejen Vest løbende med forældrene. Det er afgørende vigtigt, hvordan forældrene oplever vores tilbud, og at de oplever det som høj kvalitet, i øjenhøjde og med tilpasning til den enkelte families behov.

Bestyrelsen er også meget aktive i dette arbejde, og på bestyrelsens møder drøftes og evalueres tiltag og indsatser også systematisk.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

Børneinstitutioner, dagplejeområder og Enghaveskolens Børnehave foretager hvert andet år en skriftlig evaluering af det lokale arbejde med Den styrkede pædagogiske læreplan.

Formålet er at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen bygger på følgende data:

Pædagogisk dokumentation fra dagtilbuddene

- Beskrivelse af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse
- Beskrivelse af læringsmiljøet

Læringsmiljøvurderinger

- Spørgeskemaer til forældre, medarbejdere og børn
- Praksisfortællinger

Tilsynsdialogmøder med forældrebestyrelser

- Drøftelse af dagtilbuddets læringsmiljøer og børnenes trivsel
- Drøftelse af forældresamarbejdet

Evalueringen er bygget op omkring de samme emner som den styrkede pædagogiske læreplan. Under hvert emne vurderer ledelsen af dagtilbuddet, hvor godt de er lykkedes med at opnå deres målsætninger. Derefter vurderes behovet for lokal udvikling.

Evalueringen offentliggøres på Odense Kommunes hjemmeside sammen med Den styrkede pædagogiske læreplan.

Lokal Praksis

Den nye styrkede læreplan implementeres for nuværende i hele Dagplejen Vest på en måde så den indtænkes i hele vores praksis. Derfor vil evalueringen af læreplanen følge samme metodik og systematik, som den øvrige evaluering i Dagplejen Vest.

Hvert andet år afsættes en personaledag med teamet til at evaluere læreplanarbejdet, som så vil blive præsenteret og drøftet af såvel bestyrelse som dagplejere.